

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 144. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801670624/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET FØRSTE BREV

paa dette Tidspunkt to Bibliotekarere, en ung Fyr paa omkring sytten Aar og en gammel Kone der sad og spandt mens de andre studerede. Da jeg gik omkring i Biblioteket spurgte hun mig hvilken Bog jeg søgte. Jeg svarede med et undertrykt Grin at det skulde jeg nok tale med Bibliotekaren om. Men hun blev ved med at spørge, og saa rykkede jeg ud med hvilken Forfatter jeg ledte efter. Hun tog straks Bogen ned og rakte mig den. Der stod jeg.

Bibliotekaren ved St. Victor hed Bonamy. Det betyder »god Ven« paa fransk, og han svarede til sit Navn. Han var meget venlig og tjenstvillig. Det var en pudsigt Ting der gjorde at vi blev gode Venner. Blandt de danske Historikere fik jeg Øje paa en Bog som bar Titlen »Ludovici Requesensii Historia Danica«. Jeg gik hen til Bibliotekaren og bad om at faa denne Bog at se; jeg havde stærk Mistanke til den paa Grund af Titlen, for jeg havde aldrig hørt om en Forfatter ved Navn Ludvig Requesens. Da jeg aabnede Bogen opdagede jeg Fejlen. Det var et Eksemplar af Meursius' Danmarkshistorie der var indbundet sammen med samme Forfatters Bog om Ludvig Requesens. En lige saa komisk Titel saa jeg engang i det bodleianske Biblioteks Katalog, nemlig »Friderici II Imperatoris Constitutiones Hafniæ«.

Bibliotekaren aabnede os et sandt Skatkammer af haandskrevne Bøger, som man dér paa Stedet har en stor og udsøgt Samling af. Jeg siger »os«, for jeg var der sammen med hans Højvelbaarenhed Otto Thott, en Søn af Gehejmeraad Thott. Han var et fremragende Menneske, ikke bare paa Grund af sine fornemme Aner, men ogsaa i Kraft af sin Redelighed og sin grundige Lærdom.

Foruden de private og offentlige Biblioteker som staaar aabne for fremmede er der utallige lærde Selskaber, som enhver kan blive optaget i, hvis bare der er nogen der lader falde et Ord til ens Anbefaling. Jeg blev Medlem af en Forening der holdt Møde hver Søndag hos en Præst af Oratorianerordenen. Der oplæste man forskellige mindre kendte Smaaafhandlinger, som Medlemmerne havde sam-

let i Ugens Løb. Hver især kom med sin Bedømmelse, og man gennemgik omhyggeligt baade Enkelthederne og Helheden. Man skulde tro det var en protestantisk Forsamling man befandt sig i, saa stor var Talefriheden og saa lidt Hensyn tog man til Paven, som der tit faldt skarpe Bemærkninger om. Af og til kom jeg ogsaa i et Selskab som frem for andre var kendt for æstetisk Raffinement. Det holdt Møder i en Kafé som gaar under Navnet »Le café des beaux esprits«. Jeg siger af og til, for det skulde jo nødig se ud som om jeg kom der i Tide og Utide for at blive regnet med blandt Skønaanderne. Værtinden i Kaféen var en gammel Kone ved Navn Marion; derfor kaldte man den for Sjøv »Café des Marionettes«. Den berømte Litterat de la Mothe kom der næsten hver Dag og saa ud til at føre Forsædet. Naar man tager dette og andet i Betragtning, er det ikke underligt, at der hvert Aar fremkommer saa mange udmærkede Værker i Frankrig. For i lærde Selskaber af denne Slags bliver Bøgerne læst højt, kritiseret, rettet og affilet før de bliver underkastet Publikums Dom.

De parisiske Litterater indrømmer imidlertid selv at det er gaaet ikke saa lidt tilbage for de frie Kunster hos dem i dette Aarhundrede. Tournemine sagde at der var tre Aarsager til denne Tilbagegang. For det første Ungdomsopdragelsen, som Præsterne i vore Dage monopoliserer. De er Hadere af Filosofi, saa de synes det er tilstrækkeligt hvis en vordende Præst kan gøre graciøse Knæbøjninger, løfte Hostien og mumle mens han holder Messe, ligesom det i Rusland i gamle Dage var tilstrækkeligt hvis én der søgte et Præsteembede kunde haspe Ordene »hospodi pomilio« af sig ti Gange i ét Aandedrag. Efter min Mening var Tournemine nu ikke ganske upartisk, for det er Jesuiterpaterne der ønsker at forbeholde sig Undervisningen. Den anden Grund han anførte var Ungdommens løse Moral og Krævementalitet, men heller ikke denne Grund tilfredsstillede mig til Bunds. Dog maa jeg indrømme at det for mig saa ud som om Drikkeriet havde grebet mere